
10 січня 2025 р.

Інформація для цивільних пацієнтів з України

Зміст

вступні слова	1
1. Медичне обслуговування і транспортування до прибуття в Німеччину	1
1.1 Яке медичне обслуговування очікує на мене в Німеччині?	1
1.2 Як відбувається медичне обслуговування?	1
1.3 Як відбувається вибір клініки для лікування і чи можу я вплинути на нього?	2
1.4 Як відбудеться транспортування до Німеччини?	2
1.5 Як мені порозумітися з лікарями або з персоналом, який здійснюватиме догляд?	2
2. Перебування в Німеччині	2
2.1 Які кроки потрібно зробити безпосередньо після того, як я прибуду до Німеччини?	2
2.2 Хто допоможе мені з реєстрацією і різними заявами?	3
2.3 Що необхідно взяти із собою для перебування в Німеччині?	3
2.4 Де мене розмістять після стаціонарного обслуговування або на період амбулаторного лікування? Де мешкатиме особа, яка супроводжуватиме мене?	3
3. Витрати	4
3.1 У скільки мені обійдеться транспортування до Німеччини?	4
3.2 У скільки мені обійдеться лікування в Німеччині?	4
3.3 Хто покриє витрати на моє перебування або перебування особи, яка супроводжуватиме мене?	5
4. Повернення	5
Як буде організоване моє повернення до України?	5

Вступні слова

Після початку широкомасштабної війни Росії проти України Федеративна Республіка Німеччина та її партнери беруть участь у наданні медичної допомоги хворим і пораненим із України. У рамках підтримки їх перевозять на лікування з України до Німеччини.

Для вас, тобто для пацієнтів або осіб, які супроводжують їх, переїзд до іншої країни пов'язаний із необхідністю вирішення багатьох питань. За допомогою наведеної нижче інформації про медичне обслуговування, проживання і догляд, а також про можливі витрати ми хочемо підготувати вас до перебування в Німеччині. Також ви знайдете тут інформацію про повернення до України після завершення лікування.

Будь ласка, відразу після прибуття до Німеччини зв'яжіться з гідями пацієнтів (*Patientenlotsen*), які працюють у організаціях, що надають допомогу. Гіди пацієнтів підтримають вас у вирішенні питань у різних установах Німеччини. Будь ласка, установіть із ними контакт електронною поштою (зокрема, українською мовою).

Електронна адреса: kleeblatt.patientenlotsen.bg@johanniter.de

1. Медичне обслуговування і транспортування до прибуття в Німеччину

1.1 Яке медичне обслуговування очікує на мене в Німеччині?

Ви отримаєте медичне обслуговування відповідно до німецьких стандартів. Інформацію щодо вартості див. у відповіді на запитання 11. Лікування включає в себе медичні та стоматологічні послуги, а також забезпечення медикаментами, перев'язувальними матеріалами, лікарськими й допоміжними засобами, догляд за хворими на дому, догляд за хворими в лікарні, а також медичну реабілітацію та надання допоміжних засобів, наприклад, протезів.

Лікар, який вас лікуватиме, на підставі диференціального діагнозу разом із вами вирішить, яке медичне обслуговування ви отримаєте. Крім того, обираючи терапію, він подбає про те, щоб її можна було продовжити в Україні. У разі підбору протезів він потурбується, аби в Україні на них поширювалося технічне обслуговування.

1.2 Як відбувається медичне обслуговування?

У Німеччині пацієнти отримують як стаціонарну, так і амбулаторну допомогу. Стаціонарне лікування обмежується періодом часу, необхідним за медичними показаннями, а після операції воно часто доповнюється амбулаторним лікуванням.

Лікування раку, передусім хіміотерапія і променева терапія, а також реабілітаційні заходи часто також проводяться амбулаторно.

Тому не можна спрогнозувати, що лікування буде пов'язане виключно з перебуванням у стаціонарі – усе залежить від характеру травми або захворювання. Варто також зазначити, що час очікування на прийом лікарями-спеціалістами і на саме лікування може бути відносно довгим

через обмежені можливості або тривале оформлення відповідних дозволів у касі медичного страхування.

1.3 Як відбувається вибір клініки для лікування і чи можу я вплинути на нього?

Клініка, що надає лікування, вибирається індивідуально для кожного пацієнта на підставі потреб у лікуванні, визначених Міністерством охорони здоров'я України, у рамках консультацій з відповідними клініками різних федеральних земель. Можливості вибору лікарні пацієнтом не передбачено. З організаційних міркувань попередні двосторонні домовленості між пацієнтами й лікарнями також не можуть братися до уваги.

1.4 Як відбудеться транспортування до Німеччини?

Міністерство охорони здоров'я України організує ваше перевезення від нинішнього місця вашого перебування в Україні до пункту пересадки (хабу) поблизу українського кордону. Звідти після недовгого перебування вас і в разі потреби особу, яка вас супроводжуватиме, доставлять літаком до Німеччини, а потому перевезуть до лікарні, у якій відбуватиметься лікування. Про те, яка це буде лікарня, ви дізнаєтеся незадовго до початку вашої подорожі. Під час транспортування ви отримуватимете необхідне медичне обслуговування.

1.5 Як мені порозумітися з лікарями або з персоналом, який здійснюватиме догляд?

Англійська мова широко використовується в Німеччині для спілкування з іноземцями. Багато де вам також допомагатимуть волонтери з України, україномовні гіді пацієнтів, а в разі необхідності – перекладачі.

2. Перебування в Німеччині

2.1 Які кроки потрібно зробити безпосередньо після того, як я прибуду до Німеччини?

Для вашого перебування і здійснення оплати за лікування, а за необхідності – і за проживання (див. Розділ III) украї важливо зробити цілу низку певних кроків відразу після прибуття. У цьому вам допоможуть згадані вище гіді пацієнтів або соціальні служби лікарень.

Першим кроком відповідно до міграційного законодавства має стати реєстрація в день прибуття і подання заяви до відомства у справах іноземців (*Ausländerbehörde*) на отримання дозволу на перебування для тимчасового захисту згідно з § 24 п. 1 Закону про перебування (*Aufenthaltsgesetz*). У відомстві у справах іноземців ви отримаєте так зване тимчасове посвідчення (*Fiktionsbescheinigung*), яке стане підтвердженням того, що ви подали заяву на отримання згаданого вище дозволу на перебування.

Другим кроком, який необхідно зробити перед початком лікування, пред'явивши тимчасове посвідчення, є

- a) подання заяви на вступ до каси державного медичного страхування (*gesetzliche Krankenkasse*) і
- b) подання заяви на виплату грошової допомоги для громадян (*Bürgergeld*) до центру зайнятості (*Jobcenter*).

Грошова допомога для громадян може бути виплачена і заднім числом, але вона не надається за період, що передує місяцю, у якому було подано заяву. Тому заяву необхідно подавати якнайшвидше (ще в місяці прибуття, тобто в разі прибуття до Німеччини в кінці місяця безпосередньо в день прибуття). Грошова допомога починає нараховуватися не раніше, ніж із дня подання заяви на отримання дозволу на перебування для тимчасового захисту (тобто найраніше – із дня видачі тимчасового посвідчення).

Особи, які отримують грошову допомогу для громадян (*Bürgergeld*), зазвичай застраховані в рамках обов'язкового медичного державного страхування. Здебільшого каса медичного страхування покриває витрати на лікування (за певних обставин також ретроспективно з моменту отримання грошової допомоги громадянам). У разі дотримання всіх умов для одержання допомоги сплату внесків за обов'язкове медичне страхування бере на себе центр зайнятості.

Інформацію щодо критеріїв для отримання допомоги див. у відповіді на запитання 11. Інформацію про грошову допомогу громадянам (зокрема, українською мовою) можна також знайти на інтернет-сторінці Федерального агентства зайнятості за посиланням: <https://www.arbeitsagentur.de/ukraine/ukraine-ua>.

2.2 Хто допоможе мені з реєстрацією і різними заявами?

Зареєструватися у відомстві у справах іноземців і подати заяви до різних установ, а також застрахуватися в касі державного медичного страхування вам допоможуть соціальні служби лікарень на місцях, а також гіді пацієнтів.

Записатися до лікарів і організувати амбулаторне лікування відразу після виписки зі стаціонару вам допоможуть соціальні служби лікарні. Ви можете також звернутися до соціальних працівників у громадах і в організації соціального забезпечення. У разі необхідності соціальні служби допоможуть вам також у організації повсякденного життя.

2.3 Що необхідно взяти із собою для перебування в Німеччині?

Для реєстрації і вступу до каси медичного страхування обов'язково візьміть із собою закордонний паспорт. Також привезіть із собою усі медичні документи, що у вас є. Крім того, візьміть інформаційний лист про пацієнта (*Patienteninformationsschreiben*) Федерального відомства із захисту населення і допомоги в надзвичайних ситуаціях, який ви отримаєте незадовго перед транспортуванням до Німеччини.

Також вам знадобляться документи про ваш сімейний стан (наприклад, свідоцтва про шлюб або народження), а також документи, що стосуються ваших доходів і активів. Це можуть бути, наприклад, актуальні банківські виписки (найкраще за три останніх місяці), документи про наявні заощадження, (власну) житлову нерухомість і про актуальні доходи. Важливою є також інформація про наявні зобов'язання щодо утримання інших осіб, наприклад, дітей.

Для перебування в лікарні рекомендується взяти зручний одяг, засоби особистої гігієни й піжаму для сну.

2.4 Де мене розмістять після стаціонарного обслуговування або на період амбулаторного лікування? Де мешкатиме особа, яка супроводжуватиме мене?

Зазвичай після прибуття до Німеччини пацієнтів кладуть в лікарню для стаціонарного обслуговування. Якщо вас не візьмуть відразу на стаціонар в лікарню, вас розмістять у центрі для біженців.

Особа, яка супроводжуватиме вас, також проживатиме в центрі для біженців. Здебільшого родичі не можуть розміщуватися в лікарні. Виняток становлять особи, які супроводжують дітей молодшого віку (зазвичай максимум до 12 років), які прибувають до Німеччини на лікування.

Якщо ви й особа, яка вас супроводжуватиме, отримуватимете грошову допомогу для громадян або соціальну допомогу, центр зайнятості або відомство соціального захисту покриватимуть витрати на проживання (адекватного розміру) за вас і особу, яка вас супроводжуватиме, тож ви зможете самостійно підшукати для себе окреме житло. Ви маєте запитати у відповідному центрі зайнятості, наскільки адекватним є знайдене житло. Ситуація на ринку житла особливо складна у

великих містах. Тому вам варто налаштуватися на відносно тривале перебування в центрах розміщення біженців, а в разі необхідності зв'язатися із приватними або місцевими ініціативами, що надають допомогу, а також ознайомитися із пропозиціями платформ із оренди житла для тимчасового проживання.

3. Витрати

3.1 У скільки мені обійдеться транспортування до Німеччини?

Транспортування до Німеччини безкоштовне для вас і особи, яка супроводжуватиме вас.

3.2 У скільки мені обійдеться лікування в Німеччині?

Лікування в Німеччині буде безкоштовним для вас, якщо ви матимете право на грошову допомогу для громадян або застрахуєтеся в касі державного медичного страхування.* Якщо через розмір ваших доходів або обсяг ваших активів ви не матимете права на грошову допомогу для громадян або на соціальну допомогу, вам доведеться самостійно сплачувати внески за медичне страхування (див. нижче).

Для того, щоб не виникло перерв у наданні медичних послуг або щоб вам не довелося самостійно оплачувати лікування, після вашої реєстрації у відомстві у справах іноземців і отримання тимчасового посвідчення на перебування вам іще до початку лікування необхідно подати заяву на виплату грошової допомоги для громадян і водночас подати заяву на вступ до каси обов'язкового медичного страхування.

Якщо центр зайнятості погодить вам виплату грошової допомоги для громадян, членство у касі державного медичного страхування буде для вас безкоштовним.

Для отримання грошової допомоги для громадян ви маєте відповідати таким критеріям:

- a) ви повинні бути «придатним до роботи». Це означає, що протягом наступних шести місяців ви, судячи з усього, зможете досягти такого стану здоров'я, що за нормальних умов на ринку праці дозволить вам працювати щонайменше три години на день. Рішення щодо вашої придатності до роботи ухвалює центр зайнятості;
- b) вас не можуть позбавити права на отримання грошової допомоги для громадян (виключення з обсягу послуг). Це може статися, якщо очікується, що ваше перебування на стаціонарному лікуванні та реабілітація триватимуть шість місяців або довше;
- c) ви повинні пройти реєстрацію відповідно до міграційного законодавства й подати до відомства у справах іноземців заяву на отримання дозволу на перебування для тимчасового захисту (див. пункт б), а також
- d) «потреба в допомозі» має бути визначена центром зайнятості після вашого прибуття до Німеччини. Ідеться про розгляд індивідуальної ситуації, у рамках якого враховуються ваші доходи й активи, а також актуальні зобов'язання, наприклад, щодо утримання членів сім'ї, за умови наявності відповідних документів (див. пункт 8).

Якщо ви не відповідаєте критеріям підпунктів а) або б), ви не матимете права на отримання грошової допомоги для громадян, але матимете можливість отримувати соціальну допомогу. Це також вимагає реєстрації відповідно до міграційного законодавства, подання заяви на отримання дозволу на перебування для тимчасового захисту й констатації факту потреби в допомозі. У такому разі звертатися треба буде не в центр зайнятості, а у відомство соціального забезпечення. Якщо ви отримуватимете соціальну допомогу, ви не станете членом каси медичного страхування.

У такому разі витрати за лікування покривають громади. Це жодним чином не вплине на ваше медичне обслуговування.

Якщо через ваші доходи або активи ви не маєте права на грошову допомогу для громадян або на соціальну допомогу й подали заяву на членство в касі державного медичного страхування, ви станете добровільним членом лікарняної каси з ретроактивною дією з дня подання заяви про членство. Внески на медичне страхування та страхування на випадок догляду становитимуть близько 20 % від вашого доходу, і ви сплачуватимете їх самостійно. У разі потреби гіді пацієнтів допоможуть вам оформити відповідну заяву.

* Зверніть увагу. Усі пацієнти (зокрема, і німецькі) повинні сплачувати власний внесок у розмірі 10 євро на день упродовж максимум 28 койко-днів на рік, тобто максимум 280 євро на рік. Якщо пацієнт потребує сторонньої допомоги, цей внесок може бути зменшений до 135,12 євро на рік.

3.3 Хто покриє витрати на моє перебування або перебування особи, яка супроводжуватиме мене?

Ви отримуватимете допомогу для забезпечення прожиткового мінімуму в центрі зайнятості або відомстві соціального забезпечення, якщо ви відповідаєте вищезазначеним критеріям отримання допомоги (див. відповідь на запитання 11). У рамках розгляду вашої ситуації буде також визначено, чи потрібно враховувати вас і особу, яка Вас супроводжує, разом. Для безкоштовного переказу соціальної допомоги рекомендується надати рахунок банку на території ЄС. В іншому разі вам, можливо, доведеться сплачувати збори за переказ коштів на український рахунок.

4. Повернення

Як буде організоване моє повернення до України?

Ви можете повернутися до України в будь-який час. Але важливо, щоб перед від'їздом ви зняли з обліку в установах, що опікувалися вами (центр зайнятості, відомство соціального забезпечення або відомство у справах іноземців), а також у касі медичного страхування. Якщо дозволить стан вашого здоров'я, ви можете самостійно повернутися додому громадським транспортом, іншими видами транспорту приватних перевізників або за підтримки Міністерства охорони здоров'я України. Для цього є кілька можливостей:

- ви можете організувати всю зворотну подорож самостійно. Всі витрати ви берете на себе.
- ви можете зв'язатися з національним центром організації іоаннітів *Johanniter Unfallhilfe e.V.*, який зі свого боку поінформує Міністерство охорони здоров'я України про ваше бажання повернутися додому. Для цього скористайтеся, будь ласка, адресою електронної пошти, зазначеною у вступі.
- ви можете звернутися безпосередньо до українського координатора, який відповідає за зворотній зв'язок (+380(97)9836301), і попросити його про підтримку.
- ви можете самостійно дістатися до аеропорту Ряшів-Ясьонка (*Rzeszów-Jasionka*), заздалегідь повідомивши про це Міністерство охорони здоров'я України. Його співробітники попросять Львівський центр екстреної медичної допомоги (*Lviv Emergency Medical Services*) організувати вашу подальшу подорож до Львова, який також візьме на себе витрати за переїзд із Польщі.

У разі, якщо стан вашого здоров'я потребуватиме перевезення за допомогою спеціального транспорту для хворих, воно буде організоване і профінансоване гідями пацієнтів центру міжнародної допомоги іоаннітів (*Johanniter International Assistance*) на підставі відповідної медичної довідки.

Вихідні дані

Видавці

Федеральне міністерство внутрішніх справ і комплексного територіального розвитку, 11014 м. Берлін

Інтернет: www.bmi.bund.de

Федеральне міністерство охорони здоров'я, 10117 м. Берлін

Інтернет: www.bundesgesundheitsministerium.de

Федеральне міністерство праці й соціальних питань, 10117 м. Берлін

Інтернет: www.bmas.de

Федеральне відомство із захисту населення і допомоги у надзвичайних ситуаціях, 53127 м. Берлін

Інтернет: www.bbk.bund.de

Стан:

січня 2025 р.